

[Johan Asmussen.]

Det andet punkt, som man fra landinspektørside har henledt min opmærksomhed på, har tilknytning til bestemmelsen om, at det er vedkommende landinspektør, der skal være ansvarlig for afgiften, foruden naturligvis den pågældende klient. Man har gjort mig opmærksom på, at der heri vistnok ligger et finansieringsproblem for mange små landinspektørvirksomheder, enmandsforretninger. De får derved pålagt en ny og ikke ubetydelig administrations- og inkassobyrde for det offentlige. Det kunne måske være værd at overveje, om man lægger denne afgift i det rigtige led, eller om man måske hellere skulle lægge afgiften i tinglysningsledet, sådan at den opkræves sammen med stempel- og tinglysningsafgiften, samtidig med at førstegangsskødet på parcellen kommer til tinglysning.

Det er jo sådan, at i den situation må advokaten — og det er jo dog i almindelighed advokater, der indleverer til tinglysning — betale de afgifter, der opkræves. Selv om jeg måske dér tilsyneladende taler imod min professions direkte interesser, kan jeg ikke komme helt uden om, at der måske er noget rigtigt og rationelt i at lægge opkrævningen af denne udstykningsafgift i det samme led, eventuelt i form af et særligt stempelmærke. Forholdet er jo nemlig det, at en advokat i denne situation enten må udlægge de gebyrer og afgifter, det drejer sig om, eller må sørge for fra sin klient at få indbetalt forskudsbeløb på omkostningerne, og dér gælder jo det særlige, at advokater har deres særlige ansvar, deres pligt til at holde sådanne midler på klientkonto. Noget tilsvarende gælder ikke for landinspektører. For dem vil det være noget nyt at skulle opkræve forskud på den slags omkostninger, og det kunne måske indebære visse betænkeligheder. Hvis de ikke opkræver dem, skal de altså selv udlægge dem, og det vil være en byrde, som måske i mange tilfælde kunne blive særdeles betydelig, navnlig for små landinspektørvirksomheder.

Jeg vil derfor henstille, at man i udvalget, hvor mit parti jo ikke kan deltage i forhandlingerne, overvejer disse ting, som ikke er uden en vis principiel interesse, men bortset herfra kan vi som sagt fra mit partis side tilsige vor tilslutning til gennemførelsen af lovforslaget.

Landbrugsministeren (*Chr. Thomsen*):

Jeg vil først takke de ærede ordførere for den velvillige behandling af lovforslaget.

De fleste af de spørgsmål, der er rejst, egner sig vel bedst til drøftelse i udvalg. Jeg vil dog nævne et par enkelte ting.

Det ærede medlem hr. Robert Christensen talte om rationalisering og decentralisering. I den anledning kan jeg oplyse, at matrikelkontoret snart er færdig med planer vedrørende mulighederne for decentralisering, men jeg gør opmærksom på, at decentralisering og rationalisering godt kan komme til at kolliderer med hinanden.

Det ærede medlem hr. Poul Dam var inde på den tanke, om man egentlig ikke burde opkræve afgiften efter værdi i stedet for med et fast beløb pr. grund. Det har været diskuteret, men en sådan ordning ville indebære, at administrationen blev meget sværere og meget langsommere, og derfor har vi valgt den form for opkrævning, der er foreslået i lovforslaget.

Det ærede medlem hr. Johan Asmussen ankede over den lange ekspeditionstid. Det er rigtigt, at ekspeditionstiden ofte kan føles lang for dem, der venter, men jeg vil i den anledning sige, at jeg er, siden jeg blev minister, flere gange blevet rykket af folk, der ikke kunne forstå, at deres sag ikke var kommet tilbage, og når man så undersøger det, viser det sig, at den ikke er indsendt fra vedkommende lokale myndighed. Derfor tror jeg, at de, der anker over den lange ventetid, hellere burde undersøge, hvor sagen ligger, i matrikelvæsenet eller hos de lokale myndigheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Teichert: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indskud på etableringskonto.

(Lovforslaget (nr. 141) findes i tillæg A. sp. 2089, fremsættelsen i tidenden sp. 3444).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 7 og 8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.

(Lovforslaget (nr. 142) findes i tillæg A. sp. 2101, fremsættelsen i tidenden sp. 3444).

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om skattelettelse for visse indskud m. v.

(Lovforslaget (nr. 143) findes i tillæg A. sp. 2087, fremsættelsen i tidenden sp. 3444).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Peter Nielsen: De økonomiske forhandlinger, der for øjeblikket foregår omkring de såkaldte buketforslag, har dels til formål at skabe dækning for de øgede krav, der stilles til statskassen, dels at virke regulerende på hele samfundsökonomien. Det første er vel det, der kræver det mindste beløb, mens buketten fortrinsvis skal skabe kasseoverskuddet, altså statens opsparing, der skal foregå for at få produktion, forbrug og investering bragt i det rette forhold. Det er en ubehagelig og svær opgave, og selvfølgelig ville vi alle ønske, at staten ikke på den måde var nødt til at føre finanspolitik, men at de frie kræfters spil selv ordnede det, at den private opsparing selv løste dette problem. Kan vi derfor i det høje ting træffe foranstaltninger, der virkelig kan fremme den private opsparing ad frivillighedens vej — altså ved at bruge guleroden i stedet for pisken — vil det være det bedste, og mange ministres og folketingsmænds nattesøvn ville være redet.

Men dette med guleroden er meget vanskeligt. Det har været forsøgt, selvfølgelig ikke helt forgæves, gennem de senere år, og vi har fået en række mere eller mindre forståelige opsparingsordninger. Vi har alle været enige om at tilstræbe en forenkling, da ordningerne var administrativt meget u håndterlige, for at sige det mildt. De 4 partier enedes da også om at nedsætte et ekspertudvalg, der skulle foreslå forenkling

og foreslå nye foranstaltninger, der kunne virke mere effektivt. Også jeg vil gerne takke dette udvalg for dets dygtige arbejde. Dets betænkning har skabt en vis klarhed, men havde man forventet, at dette udvalg skulle kunne anviser, hvordan man kunne fremme nyopsparing uden samtidig at præmiere gammel kapitaldannelse, er man blevet skuffet — man kunne så også lige så godt have anmodet udvalget om at finde ud af cirkulens kvadratur eller andre mystiske ting.

Det er klart, at det nu foreliggende forslag til lov om indskud på etableringskonto skulle kunne animere store dele af ungdommen til forøget opsparing. Man har ofte talt om den forskel, der også her er mellem lønmodtagere og erhvervsdrivende, idet de sidste foruden afskrivninger har haft deres investeringskonti. Nu skabes der for ungdommen noget af det samme princip, og det anbefaler jeg.

Det andet lovforslag, det, der vedrører beskatningen af renteforsikringer, betyder en udvidelse stort set svarende til det beløb, man betaler i sygekassekontingent, samt yderligere 500 kr. for ikke-forsørgere, idet der her bliver samme grænse som for forsørgere. Mit parti vil som omtalt være med til alle foranstaltninger, der kan fremme den private opsparing, og jeg anbefaler derfor også dette forslag, selv om jeg vil indrømme, at det er den form, jeg egentlig synes mindst om; den giver størst fordel for de store indtægter, der er progressivt beskattet. Man kan have sin tvivl om, hvor meget det fremmer opsparingen, om det ikke blot giver præmie for at overflytte penge fra én konto til en anden. Ekspertter har skønnet, at kun en fjerdedel af indskuddene på disse konti, altså ca. 50 mill. kr., er egentlig nyopsparing. For dette må der gives 60 mill. kr. i skattelettelse, der altså kan omsættes i forbrug. Selv om alt dette hviler på et skøn, kan man have sin berettigede tvivl om, hvorvidt denne form overhovedet virker forbrugsbegrænsende.

For at der ikke skal herske tvivl om mit partis gode hensigter, anbefaler jeg imidlertid også denne udvidelse, der selvfølgelig må ses i relation til, at man samtidig afskaffer loven om skattelettelse for visse indskud. Den har vist sig temmelig håbløs

[Peter Nielsen.]

at administrere, selv om man må indrømme, at princippet i den for så vidt er bedre end i kapitalbindingen, idet præmierne her er ens for små opsparere og for dem med de større indtægter. Men jeg anerkender, at det er ikke godt fortsat at have begge ordninger; det er bedst at nøjes med den ene i udvidet form.

Det er at håbe, at disse ordninger nu vil fremme de private opsparinger. Men før man kan indskrænke statens opsparing, må forøgelsen af den private opsparing konstateres. Den højtærede finansminister har nævnt andre muligheder såsom opsparing til boligformål og obligationsopsparing, og alt dette må selvfølgelig indgå i udvalgets arbejde. Foreløbig anbefaler jeg disse to lovforslag, og at loven om skattelettelse for visse indskud til gengæld ophæves.

Føged: Den 27. april 1964 nedsatte finansministeren et udvalg med det formål at finde bedre regler til fremme af opsparing, eventuelt regler i forbindelse med skatte-lovgivningen. Jeg husker endnu nogle bemærkninger fra de forhandlinger, der førtes i den anledning, om at det også kunne være udvalgets opgave at finde nye veje på det pågældende område. Desværre udtrykte finansministeren ikke særlig begejstring for denne eventuelle udvidelse af kommissoriet, og man kan da også se af den ellers udmærkede betænkning, at udvalget så godt som udelukkende har beskæftiget sig med de veje, vi allerede har betrådt — eventuelt med afskaffelse af en enkelt af dem — og der er ikke noget særlig nyt nedlagt deri.

Hvorvidt de her foreliggende lovforslag er bedre eller ringere end det bestående, kan så måske blive et stort spørgsmål. Ministeren foreslår bl. a. ophævelse af loven om skattelettelse for visse indskud, en lov, der måske har givet visse administrative vanskeligheder, men som ikke desto mindre har tilgodeset de skatteydere, der ikke kan foretage direkte opsparing, men som i stedet for gennem frivillige afdrag på gæld fore-

tager en opsparing. Den vedrører fast ejendom og har altså haft samfundsnyttig virkning.

Som det ærede medlem hr. Peter Nielsen allerede har sagt, er det måske en af de ordninger, der har været mest loyal over for borgerne som helhed, så vi er ikke særlig begejstrede tilhængere af, at denne lov skal bortfalde. Men vi vil gå ind i en drøftelse af problemerne og se, om der kan findes nye veje. Her foreslår den højtærede minister jo, at denne lov bortfalder, uden at han anviser nye veje for de pågældende skatteydere.

Venstre er parat til nye drøftelser, men beklager den forringelse, som lovens ophævelse vil indebære for mange unge, nyetablerede hjem — jeg hæfter mig mest ved de nyetablerede; de for længere tid siden etablerede har oftest større økonomisk styrke. Men de nyetablerede hjem har haft særdeles megen glæde af denne ordning, såvel i by som på land, og jeg finder, det må være rigtigt at gennemføre nogle kompensationsregler, der forhåbentlig kan blive lidt mere livskraftige end denne lov.

Venstre finder, at nye opsparingsfremmende regler vil være af fundamental betydning for den økonomiske sundhed, idet vi anser den private opsparing for nødvendig såvel for den enkelte borger som for balancen i samfundsøkonomien. Den højtærede finansminister må vel erkende, at såfremt der havde været en tilstrækkelig stor privat opsparing, ville vor valutasituation i dag have været væsentligt bedre, end det er tilfældet. Jeg føler i denne forbindelse trang til at minde om en tidligere socialdemokratisk finansminister, som i 1957 gennemførte afskrivningsreglerne i den skikkelse, som de har endnu, og i en udformning, som virkelig havde fremtid i sig. Jeg må måske som en parentes indskyde, at de ændringer i disse regler, som den nuværende højtærede finansminister har foreslået, da heldigvis er af ret begrænset omfang; de kan nærmest opfattes som smådrillerier og er måske nok ikke værd at nævne i sam-

[Føged.]

menhæng med de veludformede regler i loven om skattefri afskrivninger; vi burde eventuelt helt være dem foruden.

Det, venstre havde ventet af den højtærede finansminister, var nogle forslag på det opsparingsmæssige område med virkninger i den økonomiske verden, forslag, som kunne blive en milepæl i lovgivningen, sådan at en ny lov om etableringsfonds kunne knyttes til den nuværende finansminister som et hæderstegn på samme måde som afskrivningsloven i sin tid blev knyttet til finansminister Kampmann.

Det foreliggende lovforslag om indskud på etableringskonto er et skridt på vejen, det indrømmer vi — eller rettere sagt: det er et halvt skridt på vejen, for det omfatter kun skatteydere, der er under 35 år. Jeg håber for øvrigt ikke, at denne aldersgrænse er ufravigelig. Det kan ikke være rimeligt, at en borger, der på et lidt senere tidspunkt begynder at spare op til selvstændig virksomhed, skal være udelukket. Jeg kan egentlig ikke forstå, hvorfor der i det hele taget skal indføres nogen som helst begrænsning.

Denne etableringskonto bliver altså kun for de selvstændige erhvervsdrivende. Vi hilser med tilfredshed, at unge landbrugere, unge fiskere og unge håndværkere hermed kommer ind i en ordening, som deres mestre eller deres husbondsfolk gennem investeringsordninger har haft i årevis. Vi mener, at det er en retfærdighedshandling over for disse unge medhjælpere.

Der er enkeltheder, som vi vil finde det hensigtsmæssigt at drøfte i et udvalg, f. eks. hvorfor en hustru kun kan få frigivet penge til et for hende selvstændigt erhverv. Vi finder, at det også må kunne lade sig gøre, at en hustru får frigivet penge til mandens erhverv. Der er ingen, der i den forbindelse har opstillet det kriterium, at et ægtepar, som endnu ikke har selvstændigt erhverv, ikke må finde på at ville etablere en virksomhed, som de begge er lige interesseret i. Hvorfor skal hustruens opsparing så ikke kunne anvendes til deres fælles erhverv?

Noget andet, som vi også synes er en mørk plet på lovforslaget, er de drastiske efterbeskatningsregler, såfremt indskuddet

af en eller anden årsag ikke skulle blive anvendt til sit formål. Der er tale om et tillæg på op til 100 pct. i efterbeskatning. Det drejer sig dog ikke om at forskrække sparerne for forhånd, tværtimod. Skulle enkelte have sparet op i tro på og tillid til, at tiderne ville blive ham eller hende gunstige, hvilket viste sig ikke at blive tilfældet, burde dette dog ikke komme vedkommende til skade. Vel skal der ikke ske misbrug, men hvilket misbrug kan der egentlig forekomme? Den enkelte skatteyder kan næppe foretage særlig mange skattemanipulationer til nedsættelse af den øjeblikkelige indkomstskat for derved at tilvejebringe en eventuel udjævning, og skulle nogen på denne måde alligevel opnå en vis udjævning, er der jo ingen større urimelighed heri. Pengene er i så fald blevet opsparret over en længere periode, og der er sket en vis opsummering af de tjente penge, som er blevet bedre anvendt på en god måde; det er jo en almindelig erfaring, at større opsamlede midler også anvendes til mere fornuftige formål.

Som sagt finder vi fra venstres side, at lovforslagets område er lidt for snævert. Det er kun det frie erhvervsliv, der omfattes af det. Jeg kunne minde den højtærede finansminister om, at allerede den 9. februar 1960 fremsatte venstre sammen med de konservative et forslag til folketingsbeslutning, der tog sigte på en opsparing ud over det formål, der her er angivet. Vi fremsatte forslag om, at alle lønmodtagere, der ønskede at spare op med skattefradrag, også kunne gøre det til egen bolig. Hvorfor i en tid som den, vi nu står i, udskyde lønmodtagere, der sparer op med det sigte at få egen bolig? Hvorfor skulle de ikke have lov at sætte penge til side på en etableringskonto, når beløbet vitterlig vil blive anvendt til egen bolig?

Jeg ved godt, at dette lovforslag er bygget op omkring det princip, at der skal være noget at afskrive. Det er imidlertid et kriterium, som vi ikke uvilkårligt synes er rigtigt. Vi mener, at tiden netop er inde til at finde nye veje, og at dette kriterium derfor er for snævert. Men som allerede sagt er dette med egen bolig for os noget fundamentalt; det gælder om at få gjort lidt mere ved det, og jeg er tilfreds med, at

[Foged.]

ministeren ligesom har givet bolden op til det. Jeg håber, der kommer noget positivt ud af det.

Man kunne videre nævne indskud i lejligheder som et eksempel på, hvad vi dengang foreslog. Vi har også en vis forkærlighed for køb af andelsbevis i en lejlighed. I vort forslag fra 1960 gik vi desuden ind for, at pengene også kunne anvendes til, etablering af bo ved ægteskabs indgåelse og for ligesom at runde det af havde vi endelig taget opsparing til faglig uddannelse og studieformål med. Det er min opfattelse, at den højtærede finansminister burde interessere sig noget mere for at gøre sit lovforslag mere omfattende. Jeg tror, at det også på den måde kan udformes sådan, at det bliver til gavn for valutastillingen og til fremme af samfundsnyttige investeringer.

Jeg håber, at den højtærede finansminister, der i øjeblikket udviser et særligt initiativ med at samle på blomster, måske også i den buket, der efterhånden af mange betegnes som en ukrudtsbuket, ville finde på at tage nogle nytteplanter med, for det vil nok pynte. Vi tror, det vil åbne mulighed for, at det af finansministeren så ofte omtalte kasseoverskud ikke behøver at få et omfang som de nu anførte 1.200 mill. kr. Vi mener, at hvis man på tilsvarende måde får pengene bundet udelukkende med adresse til investeringer, er et kasseoverskud på 1.200 mill. kr. ikke nødvendigt. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen gav da også udtryk for, at det var en bedre lovgivning, der havde privat opsparing som grundlag fremfor en statsopsparing.

I lovforslaget om beskatning af renteforsikringer kan venstre stort set tiltræde udvidelsen af adgangen til fradrag for indskud på kapitalbindingskonti, udgifterne til kapitalforsikring samt syge- og ulykkesforsikring. Man agter for fremtiden at have syge- og ulykkesforsikringsudgifter på en særlig konto og at lade disse være fuldt ud fradragsberettiget. Der bliver herved bedre plads til større indskud på kapitalbindingskonti. Vi finder det også rimeligt, at det begrænsede fradrag nu sættes ens for forsørgere og ikke-forsørgere nemlig til 1.500 kr. Når det er sagt, vil jeg dog tilføje, at vi mener, man bør overveje, om den maksimale grænse ikke kan forhøjes ud over det,

den højtærede finansminister har foreslået. Vi mener, at det ligger i underkanten af, hvad der i øjeblikket vil være rimeligt.

Jeg har allerede omtalt lovforslaget om skattelettelseskonti. Det ønsker vi som sagt diskuteret én gang mere.

Må jeg til slut komme med et lille hjertesuk vedrørende investeringsfonds. Nu opererer vi jo med etableringsfonds og investeringsfonds. Jeg håber, at befolkningen kan finde ud af det. Investeringsfondsreglerne har jo virket særdeles heldigt, men der findes jo områder, hvor der måske ikke er det samme behov for investeringer, fordi virksomhederne måske i nogen grad er udbyggede. I de tilfælde vil det være u hensigtsmæssigt, at investeringsfonds anvendes på vedkommendes egen fabrik, hvorimod det måske kunne være hensigtsmæssigt at kunne overflytte dem. På hvilken måde det skal ske, skal jeg lade være usagt, men sådanne penge, som blev taget af investeringskontoen, kunne måske anvendes andre steder. Jeg har hørt forslag om, at de kunne bruges til opkøb af obligationer i stedet for til u hensigtsmæssige investeringer, og jeg håber, at ministeren vil være villig til også at diskutere disse problemer i udvalget, således at investeringsfondsordningen eventuelt kan blive drøftet i forbindelse med etableringsfonds.

Vi er som sagt velvillig stemt over for lovforslagene, anser dem dog for ikke at være vidtgående nok og håber, at den højtærede finansminister, der jo så gerne vil have neutraliseret nogle penge, vil være med til positivt at arbejde for at få den private opsparing forøget.

Haunstrup Clemmensen: Det konservative folkeparti foretrækker langt privat opsparing fremfor offentlig opsparing, og ud fra denne vor grundindstilling — jeg ved ikke, hvorledes den stemmer med den højtærede finansministers filosofi — kan vi ikke undlade at gøre opmærksom på, at disse lovforslag behandles, samtidig med at den høje regering i et andet udvalg arbejder intenst på at foreslå afgiftsforhøjelser og skatteforhøjelser ikke blot til dækning af stærkt stigende statsudgifter, men også for at skaffe et såkaldt kasseoverskud på ikke mindre end 1.200 mill. kr. I betragtning af, at enhver naturligvis må erkende, at dette væl-

[Haustrup Glømmensen.]

dige beløb i kasseoverskud kan nedsættes i samme øjeblik, man kan forøge den private opsparing, var det vel ikke helt urimeligt at vente, at den høje regering netop her havde lagt al mulig dristighed, initiativ og konstruktiv tænkning for dagen for virkelig at forøge den private opsparing. Min beundring for den høje regerings initiativ er ikke altid lige stor, men man må vel erkende, at det er et umådeligt begrænset initiativ, man her har dristet sig til.

Må jeg ikke for det første vedrørende forslag til lov om indskud på etableringskonto have lov til at sige, at den tanke, der ligger bag dette lovforslag, fuldt ud har vor sympati, naturligvis, da vi mener, det er en logisk fortsættelse af de lovgivningsregler, om investeringskonti, der nu gennem snart adskillige år har været gældende for erhvervslivets udøvere. Vi finder det derfor overordentlig tiltalende, at den høje regering nu endelig har taget sig sammen til at fremsætte et sådant lovforslag, selv om der naturligvis — noget, som også andre ærede ordførere har gjort gældende — er en række enkeltheder, som vi ikke er tilfredse med, og som vi gerne i et sagligt udvalgsarbejde vil forsøge at få rettet.

Det ligger mig imidlertid overordentlig stærkt på sinde at spørge den højtærede finansminister, om det virkelig er rimeligt og naturligt kun at ville give denne skattebegunstigelse, denne opmuntring fra det offentlige til de unge, der inden for en 10 års års frist eller senest som 35-årig ønsker at etablere sig som selvstændig erhvervsdrivende. Der findes dog mange gange titusinder af unge, der aldrig skal etablere sig som selvstændige, men som også har overordentlig stærk brug for opsparingsmidler på et eller andet tidspunkt.

Jeg synes altså, at det her fremsatte lovforslag ikke i fornødent omfang tager hensyn til lønmodtagerne, og vi lægger afgørende vægt på at få rammerne for de unge, der her kan komme ind under opsparingsordningen, udvidet. Vi gør det så meget mere, som venstre og det konservative folkeparti allerede for år tilbage, da spørgsmålet om investeringskonti for erhvervsdrivende blev behandlet, har taget initiativ til at foreslå, at tilsvarende regler skulle gælde andre former for henlæggelser

og andre former for opsparing. Det ærede medlem hr. Foged har været nærmere inde herpå. Jeg skal derfor ikke gøre mange yderligere bemærkninger derom og kun understrege, at det var et forslag, som utvivlsomt burde have været gennemført på det tidspunkt, da man dengang — ikke særlig venligt i øvrigt — afviste det, ikke mindst fra den daværende socialdemokratiske finansministers side, og vi håber, at man nu, omend lidt sent, vil være kommet til en bedre erkendelse.

Vedrørende lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer må jeg måske allerførst — jeg skal nok prøve at gøre det så elskværdigt som det overhovedet er mig muligt — spørge den højtærede finansminister, hvis den højtærede minister er til stede, om der dog ikke var en mulighed for, at det udvalg, der siden den 31. oktober 1960 har arbejdet på en revision af renteforsikringsloven, kunne formås til forholdsvis snart at afslutte sit arbejde. Jeg ved ikke, om den højtærede minister har tænkt sig at fejre et eller andet 5 års jubilæum sammen med udvalget, men det er efter min mening ikke sagligt tilfredsstillende, at et udvalgsarbejde om en så vigtig lovgivning trækker så længe ud. I det hele taget må jeg måske i al almindelighed spørge, om det ikke var en overvejelse værd for den højtærede statsminister f. eks. en gang om året at give folkettingen en redegørelse for alle de kommissioner og alle de af regeringen nedsatte udvalg, der sidder, og fortælle lidt om deres arbejdsplaner og om, hvornår arbejdet kan påregnes afsluttet. Vi har overordentlig mange, formentlig langt over 100 sådanne udvalg og kommissioner, og det kunne måske betyde en lille smule for tempoet, hvis en sådan redegørelse blev aflagt over for folkettingen en gang om året.

Derudover vil jeg gerne sige, at de to konkrete forbedringer, der er indeholdt i forslaget om beskatningen af renteforsikringer, kan vi fuldt ud tiltræde. Vi er indforstået med og har efterhånden længe arbejdet for, at ikke-forsørgere på disse områder ligestilles med forsørgere, og vi kan også fuldt ud tiltræde, at udgifter til sygekasse og syge- og ulykkesforsikring fremtidig behandles på nøjagtigt samme måde som udgifter til arbejdsløshedsfor-

[Haunstrup Clemmensen.]

sikring, således at der altså bliver fri mulighed for at fradrage disse udgifter, idet de ikke som hidtil skal medtages inden for den gældende 1.000 kr.s, respektive 1.500 kr.s ramme.

Jeg vil dog gerne gøre opmærksom på, at der også er behov for andre forbedringer på dette område. Vi finder, at det i en situation, hvor obligationsmarkedet har udviklet sig, som det har, er uforståeligt, at regeringen endnu ikke har taget initiativ til at foreslå, at obligationsopsparing skal kunne komme ind under disse ordninger. Vi er helt klar over, at der kan være administrative problemer forbundet hermed; men jeg henleder opmærksomheden på, at kredit- og hypotekforeningerne har tilbudt via deres indskudsordninger at påtage sig de administrative byrder, der eventuelt kunne være på dette område. I øvrigt henviser jeg til, at et mindretal inden for opsparingsudvalget, nemlig Erhvervenes Skattesekretariats repræsentanter, har foreslået en ordning, som jeg finder på mange måder må være hensigtsmæssig og overkommelig og nem at administrere, en ordning, hvorigennem obligationsopsparing kommer med. Jeg håber meget, at den højtærede minister vil vise sympati og forståelse for denne tanke.

Ligesom ved tidligere lejligheder gør jeg opmærksom på, at investeringsforeninger er en opsparingsform, der utvivlsomt er behov for i disse år, og som må have samfundets interesse. Selv om jeg er klar over, at der her er betydelige administrative problemer, er jeg skuffet over, at hverken opsparingsudvalget eller den højtærede minister har kunnet finde frem til en ordning, hvorefter disse foreninger kunne få skattebegunstigelse for medlemmernes opsparing.

Derudover vil jeg gerne, ligesom allerede det ærede medlem hr. Foged har gjort det, sige, at den grænse på 1.500 kr., som regeringen nu foreslår, efter vor opfattelse er ganske utilstrækkelig. Jeg håber, det er sagt så tydeligt, at det ikke kan misforstås, at vi finder den ganske utilstrækkelig. Vi mener, at et beløb på 2.500 kr. eller 3.000 kr. må være et langt rigtigere beløb.

Må jeg endelig vedrørende lovforslaget om ophævelse af loven om skattelettelse for visse indskud sige, at vi erkender, at

det er en administrativt vanskelig lovgivning, men man kan vel ikke benægte, at den har været af værdi for en lang række ikke mindst yngre, der som parcelhusejere og som selvstændige erhvervsdrivende inden for landbrug eller andre erhverv har haft store lån at afdrage på, især i de første perioder, efter at de har sat sig for denne investering. Jeg beder den højtærede minister erkende, at der over for denne store gruppe medborgere med de tre lovforslag, sker en forringelse af deres hidtidige muligheder for at bære den opsparingsbyrde, de har påtaget sig i kraft af de investeringer, de har foretaget. Jeg tror i virkeligheden, man kan sige, at den ramme, der allerede under omsforliget blev skitseret for skattebegunstigelser og for størrelsesordenen deraf, ikke længere er opfyldt for denne store gruppe medborgere, hvis disse tre lovforslag og intet derudover gennemføres. Det mener vi ikke er rimeligt, og det vil vi i udvalget arbejde for en ændring af.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at vi mener, regeringen også på mange andre områder end via disse tre lovforslag øver indflydelse på opsparingsens størrelse i vort samfund. Vi mener ikke mindst, det er ejendommeligt, at man, samtidig med at disse tre mindre lovforslag drøftes, har været inde inde på tanker om, og vel oven i købet har stillet konkret forslag om, at andre love, der i virkeligheden har opsparingsfjendsk karakter, skulle gennemføres. Nu er det efterhånden lidt svært at holde styr på, hvilken udskrivningslov det egentlig er regeringen i øjeblikket går ind for, men jeg forstår, at det nærmest er den tredje skitse, forslaget om 8 pct.s forhøjelse af alle satser i statsindkomstskatteloven, og da må man vel have lov til at spørge, om det i hvert fald ikke vil mindske den private opsparing i betragtelig grad, hvis et sådant forslag gennemføres. Det fremsatte forslag til lov om forhøjelse af selskabsbeskatningen mener jeg også virker i samme uheldige retning.

Det må vel være det først fornødne, at man ikke ligefrem gennemfører forslag, der har negativ betydning for opsparingen på et tidspunkt, hvor det er øget opsparing, der er behov for. Jeg tror, man må erkende, at således som beskatningen er også af renteindkomster, med det inflationstab, der er på de opsparede midler, er det en

[Haunstrup Clemmensen.]

meget begrænset fordel, om overhovedet nogen, som adskillige opsparingsinteresserede medborgere nu bliver stillet over for.

Vi mener derfor også, det er rigtigt at minde den høje regering om, at en skatteomlægning fra direkte til indirekte beskatning i stigende udstrækning ikke blot er noget, vi snakker om, men noget, vi i allerhøjeste grad ønsker, og som må være en forudsætning for, at vi overhovedet får forøget opsparingen i det danske samfund. Vi synes også, det er naturligt at afvente et initiativ vedrørende ungdomsopsparingen. Den højtærede minister har gjort nogle bemærkninger om det i sin fremsættelsestale. Jeg ved ikke, om vi derudover kan vente et initiativ. Det er mig også magtpåliggende at minde om, at boligopsparing er et meget centralt spørgsmål. Ikke mindst en gennemførelse af den tanke, der fra venstres og det konservative folkepartis side så ofte er arbejdet for med hensyn til ejerlejligheder, vil utvivlsomt være med til at forøge den private opsparing betragteligt.

Vi beder altså om, at den høje regering må gøre sig ganske klart, at det nærmest desværre kun er småtingsafdelingen, man har arbejdet med, at det er langt mere effektive foranstaltninger, der er behov for, hvis vi skal forsøge at rette dansk økonomi op, og det har vi vel alle en pligt til under disse alvorlige økonomiske vilkår.

Axel Sørensen: Der er igennem alle de år, der er gået siden den anden verdenskrigs ophør, både blevet fremsat mange synspunkter og også lovforslag, der har taget sigte på at fremme opsparingen og forsøgt at lempe vilkårene for de nyetableringer, der sker i vort lands forskellige erhverv. Mange af disse bestemmelser har enten været vanskelige at administrere, eller også har slutningen til dem ikke fået det omfang, som var ønskeligt med henblik på fremme af opsparingen.

Nu foreligger der bl. a. et nyt lovforslag, der må ses på baggrund af det arbejde, der er sket i et lille teknisk udvalg. Dette fik til opgave at fremkomme med noget, der var bedre, og som skulle afløse de såkaldte skattebegunstigelseslove. Dette lovforslag om etableringskonti, mener jeg burde for-

stås som en imødekommenhed over for den part af de unge, der ønsker at deltage i den fremtidige etablering af selvstændig virksomhed. Det radikale venstre vil gerne støtte et forslag, der har den virkning, at så mange som muligt kan blive selvstændige og få egen virksomhed.

Lovforslaget går ud på, at unge mennesker, gifte eller ugifte under 35 år, der agter at etablere egen virksomhed, i årene forud for etableringen skal have skattemæssig fradragsret for indskud på en spærret konto i en bank eller sparekasse. Indskuddets størrelse skal være mindst 500 kr. for hvert indskudsår og kan højst andrage 15 pct. af nettolønnen plus værdi af kost og logi med fradrag af lønmodtagerfradrag. Etableringen skal være sket senest 10 år efter, at det første indskudsår er udløbet, og man skønner, at etableringen skal finde sted, når den samlede anskaffelsessum overstiger 30.000 kr. og det anskaffede anvendes til den etableredes hovederhverv. Af den etableringskonto, hvor den pågældende har indskudt sine beløb, kan der frigives en tredjedel, dog højst 5.000 kr., uden virkning for den skattepligtige indkomst. Den øvrige part af indskudsbeløbet eller henlæggelsen skal så anvendes til ikke-fradragsberettigede forlods afskrivninger på anskaffelsessummen for visse aktiver, det gælder maskiner, inventar, driftsbygninger, goodwill eller tidsbegrænsede rettigheder. Det vil sige, at lovforslagets skattebegunstigelse i praksis kommer den nyetablerede til gode, idet han ved de årlige henlæggelser får en nedsættelse af den skattepligtige indkomst og senere, når etablering finder sted, får en tredjedel af indskuddene — indtil 5.000 kr. — frit udbetalt. Altså vil det være en kombination af både fradrag og skattelettelse. Principielt kan vi derfor inden for det radikale venstre give tilsagn om at ville medvirke positivt til en heldig løsning af dette lovforslags problemer.

Lovforslagets enkeltheder kan synes lidt komplicerede og måske at true med for megen administration. Derfor synes en forenkling af bestemmelserne at være påkrævet, men nu vil forslaget jo i et udvalg blive gennemgået; her vil det blive nødvendigt at få en hel del oplysninger for om muligt at forenkle det rent administrative og lig-

[Axel Sørensen.]

ningsmæssige arbejde, der i praksis vil fremkomme, når loven træder i kraft. I ligningslovens § 27 har vi en bestemmelse, som tager hensyn til nyetablering, og derfor bliver det nok muligt, at man må undersøge, hvilken af de to bestemmelser man nu vil følge, om det bliver den, man nu foreslår, eller den, man tidligere har fulgt, for at imødekomme de mennesker, som vil henlægge penge til etablering af egen virksomhed.

Vi må undersøge, om man kan kombinere disse to ting, for efter min mening vil den ny lovbestemmelse gavne de unge mennesker, gifte eller ugifte, der vil henlægge deres penge, stærkest i henlæggelsesårene og mindre, efter at etablering er sket, hvorimod den gamle bestemmelse i ligningsloven virker stærkt lempende, når etableringen er sket og den nyetablerede bliver stillet over for de store afdrag på lån. Jeg tror, der vil være mulighed for at finde frem til en løsning på disse områder, og vi vil gerne fra det radikale venstres side i det udvalg, der bliver nedsat, medvirke i så henseende.

I henhold til forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. udskilles udgifter til syge- og ulykkesforsikringer fra det begrænsede fradrag for opsparing i form af kapitalbinding på henholdsvis 1.500 kr. og 1.000 kr., som samtidig foreslås fastsat til højst 1.500 kr. for samtlige skatteydere. Man har så ment ved siden heraf at burde bebeholde adgangen til — inden for 1.000 kr. — at fradrage udgifter til sådanne renteforsikringer, som af den skattepligtige er henført til det begrænsede fradrag med den virkning, at de løbende udbetalinger til sin tid kun skal beskattes for 70 pct.s vedkommende. Inden for det radikale venstre finder vi denne udvidelse rimelig, fordi denne lovbestemmelse om kapitalbinding gennem årene har virket sundt og godt. Beløbene er bundet i en 5-årig periode i pengeinstitutterne og kan derefter hæves af den, der har indskudt dem.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne tilsige vor støtte til gennemførelsen af disse lovforslag. Måske vil det være påkrævet, at der foretages enkelte ændringer, men dertil vil udvalget jo være et brugbart redskab.

Skræppenborg-Nielsen: Da forslag til lov om skattelettelse for visse indskud m. v. i sin tid var til behandling her i folketinget, forsøgte jeg efter bedste evne at forklare det høje ting, at det, man agtede at ophøje til lov, lå på kanten af, hvad der overhovedet var praktisabelt, og jeg gav endvidere udtryk for, at lovforslaget gik langt ud over, hvad man fra folketingets side simpelt hen kunne tillade sig at byde dansk skatteadministration. Jeg opfordrede endvidere folketinget til i tide at besinde sig, men der var ikke noget, der hjalp; det var dengang spildte ord på Balle-Lars.

I dag behandler vi så den højtærede finansministers forslag om ophævelse af loven. Den højtærede finansministers begrundelse for forslaget om ophævelse af loven er for os at se i det store og hele en bekræftelse på, at det var os, der så rigtigt, at det var os, der fik ret i vore betragtninger, hvorfor det siger sig selv, at vi med den allerstørste glæde og fornøjelse vil medvirke til at få denne lige fra starten omtrent dødfødte lov helt pelset af.

Forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. vil vi gerne nærmere drøfte i det udvalg, der nedsættes, men vi vil allerede nu give udtryk for, at vi ikke vil være med til at udvide adgangen til fradrag for indskud på de såkaldte kapitalbindingskonti. Hellere så vi disse kapitalbindingskonti udgå af lovgivningen, men også dette mål når vi vel frem til, efterhånden som det går op for flere og flere, hvilke virkninger denne såkaldte opsparingsform har, ikke mindst for staten, men også for de skatteydere, der ikke har råd til at spare op, og som gennem deres skatter betaler til dem, der har råd, eller til de mange, der blot flytter penge fra én konto til en anden. Så vidt jeg er orienteret fra finansministeriet — og det er allerede nævnt en gang før her i dag — så bindes der hvert år ca. 200 mill. kr. på kapitalbindingskontiene, og det er beregnet, at af disse ca. 200 mill. kr. er kun ca. 50 mill. kr. en såkaldt ren opsparing; resten — ca. 150 mill. kr. — er i det store og hele blot omposteringer af penge, og omtrent det samme forhold gør sig i øvrigt gældende, for så vidt angår børneopsparingskonti, selvpensioneringskonti og konti for skattelettelse. I alle tilfælde er disse ordninger

[Skræppenborg-Nielsen.]

dyre for staten, idet det alene for kapitalbindingskontienes vedkommende hvert år koster staten ca. 60 mill. kr. i skattetab for blot at opnå en såkaldt ren opsparring på ca. 50 mill. kr. Derfor kunne jeg tænke mig at stille det spørgsmål: mon ikke det snart var på tide at holde op med det spil, der her er tale om, det spil, der i almindelighed tager fra dem, der ikke har for meget, og giver til dem, der i forvejen har?

Jeg har ved flere lejligheder redegjort i folketinget for mit partis stilling til forslag vedrørende såkaldte opsparingsfremmende foranstaltninger over skattebilletten, og lad mig sige det endnu en gang: vi vil ikke være med her. Heraf følger, at vi ikke kan medvirke til forslag til lov om indskud på etableringskonto. Ikke sådan at forstå, at vi dermed siger nej til den ungdom, det her drejer sig om, siger nej til at støtte den, hvis og når det synes påkrævet. Men er en støtte nødvendig eller påkrævet, så bør den efter vor opfattelse finde sted ikke over skattebilletten, men ved drifts- eller etableringslån og på en sådan måde, at man direkte kan se, hvor meget den enkelte i givet fald modtager; det kan man som bekendt ikke ved en støtte over skatterne.

For at undgå enhver misforståelse: mit parti er helt på det rene med, at opsparring må der til, men mon ikke en sådan opsparring fremmes mest, naturligstgøres, befestes, hvis regering og folketing førte en politik, der sikrer — det har jeg tidligere gentagne gange fra denne talerstol givet udtryk for — at pengenes værdi ikke fortsat forringes, men fastholdes og den næsten uuhæmmede spekulation, som man næsten hver dag oplever, standses.

Så længe det store flertal her i landet — og efter min mening med rette — tvivler på det fornuftige og gavnlige i at spare op, meget eller lidt, så længe vil vi ikke kunne forvente at opnå den opsparring, som ikke mindst i denne tid er så aldeles nødvendig. Det, der tiltrænges også på dette område, er simpelt hen en anden og bedre politik, en politik, som folk kan have tillid til — uden tillid ingen resultater, ej heller for opsparingsens vedkommende.

Johan Asmussen: Ja, der var jo flere ting i den ærede foregående ordførers sidste be-

mærkninger, som jeg i og for sig godt kunne slutte mig til. Det ærede medlem støttede jo ikke den højtærede finansminister ret meget med hensyn til disse lovforslag, og lad mig derfor straks sige, at noget mere støtte ser vi os i stand til at give. Men allerførst vil jeg nu sige, at hvis vi havde fået den skattereform, som har været bebudet i årevis — en skattereform af en helt anden struktur end de tilfældigheder, vi nu må styre ind imellem — havde forslag som de foreliggende ikke været nødvendige.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemensen betegnede det hele som et eksempel fra småtingsafdelingen, og det kan jeg fuldt ud slutte mig til. I øvrigt kan jeg slutte mig til, jeg tror i virkeligheden alt det, der er blevet fremsat af de ærede ordførere såvel for venstre som for det konservative folkeparti.

Men når vi nu ikke har en sådan skattereform, der gør den slags håndplukkede forsøg som de foreliggende lovforslag unødvendige, må man jo med en vis sympati se på de forsøg, der gøres, og som i hvert tilfælde går i den retning, som vi også gerne vil have at tingene skal bevæge sig i. Derfor må vi naturligvis støtte et forslag, der tager sigte på at underbygge opsparingen, men vi er ikke — hvad jeg flere gange har haft lejlighed til at udtrykke — så forfærdelig meget tilhængere af at gå frem efter systemet „lad os tænke på et tal“. Jeg mener, at det for meget er præget af tilfældighed, når man i en ordning som denne „tænker på et tal“, både med hensyn til en aldersgrænse på 35 år, med hensyn til beløbsgrænse, procenter o. s. v. I det hele taget er jeg enig med den ærede ordfører for venstre, det ærede medlem hr. Foged, når han særlig understregede, at hele forslaget havde et alt for snævert sigte. Hvorfor skal det kun gælde unge mennesker, der etablerer sig? Hvorfor skal det i det hele taget kun være så unge mennesker, som der her er tale om?

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen nævnte i forbindelse med etableringskontoen de regler, der findes i ligningslovens § 27, og som også har nogen relation til etableringssituationen. Det drejer sig dér om en bevillingsmæssig, rent skønsmæssig lempelse, når en skatteyder skal etablere

[Johan Asmussen.]

sig, og man er da særlig begunstiget, hvis man har sørget for at have en stor og navnlig en tyngende gæld; i den situation er der tale om støtte. Det kan selvfølgelig være meget godt, men det er i virkeligheden ikke noget, som tager sigte på det, der er grund til at tage sigte på. Der er jo ikke megen grund til særlig at støtte dem, der anlægger sig gæld — det har ikke noget perspektiv.

Vi kan ikke i øjeblikket tage stilling til, om de linjer, som er anlagt med hensyn til grænserne for etablering, med $\frac{1}{3}$ af indskuddet, dog højst 5.000 kr. — det er tallene for frigivelsesmulighederne — vil være de rette; det er et af de udslag af at „tænke på et tal“, som jeg har været inde på.

Jeg kan også slutte mig til de bemærkninger, som vistnok er fremsat af et par af de ærede ordførere vedrørende den komplicerede affattelse af lovforslaget. Jeg kan godt se, at man har udfoldet visse bestræbelser for forenkling, men jeg må have lov til at pege på f. eks. lovforslagets § 7, hvor reglerne om de afskrivningsmæssige forhold i forbindelse med frigivelse er så komplicerede, at det volder, jeg må måske sige selv os herinde et ganske overordentligt hovedbrud virkelig at gennemskue, hvordan det hele fungerer, og jeg tror, jeg tør sige, at de stakkels mennesker, lægfolk, der skal benytte dem, vil have så vanskeligt ved at finde ud af dem, at det i højere grad, end det burde være nødvendigt, tvinger dem til at søge sagkyndig bistand.

Da vi nu ikke kan komme med i udvalget, må jeg måske med den højtærede formands tilladelse lige berøre nogle enkeltheder og rette et par henstillinger til udvalget. Det drejer sig for det første om den regel, der går ud på, at finansministeren, når etablering ikke er foretaget inden fristens udløb og der så skal ske efterbeskatning, kan tillade, at det sker ved regulering tilbage til det år, da beløbet blev indbetalt. Jeg vil henstille, at man over-

vejer, at denne regel om tilbageregulering bliver gjort til en ret. Det må være ganske naturligt, at en skatteyder kan kræve en sådan tilbageregulering, at det altså ikke skal være afhængigt af et ministerielt skøn.

Må jeg endvidere gøre opmærksom på, at jeg ikke rigtig kan se, at det skulle være rimeligt, at der i en situation, hvor en skatteyder er afgået ved døden og ægtefællen hensidder i uskiftet bo med fællesboet, ikke skulle være mulighed for den efterlevende — vel normalt en enke — for at fortsætte ordningen, selv om det drejer sig om afdødes søreje. Jeg henstiller, at man overvejer dette punkt.

Endelig har jeg en bemærkning om et spørgsmål, som også et andet æret medlem — jeg tror, det var det ærede medlem hr. Foged — var inde på, nemlig reaktionen, hvis der disponeres i strid med de givne bestemmelser; gør man nemlig det, får man ikke alene et skatteefterkrav, men så bliver der smækket 100 pct. oveni. Det vil sikkert i mange tilfælde — måske de fleste — være rimeligt med en særlig reaktion, men det forekommer mig at være for strengt som en ufærdig regel. Jeg henstiller til overvejelse, om man skulle give en vis mulighed for skønsmæssig vurdering af den individuelle situation.

De to andre lovforslag, som samtidig er til forhandling, skal jeg ikke gøre mange bemærkninger om. Vi kan, som forholdene og situationen ligger, give dem vor tilslutning, men jeg vil gerne slutte mig til den bemærkning, som det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen kom med, og som gik ud på, at den 1.500 kr.s grænse for forsikringsfradrag, som har været gældende i mange år, er ganske utilstrækkelig. Jeg gad vide, om den ikke er sluppet med, fordi tallet nu engang stod der. Jeg henstiller indtrængende, at man overvejer en udvidelse af denne grænse.

Dermed kan jeg for så vidt tilsige de uafhængiges vilje til at give forslagene vor tilslutning.

Holger Eriksen: I tilslutning til synspunkter, jeg tidligere har gjort gældende, når der var tale om præmiering af såkaldt opsparing, vil jeg også gerne gøre nogle bemærkninger om de lovforslag, der i dag er til behandling.

For at begynde med det bedste må jeg udtale min uforbeholdne anerkendelse af ophævelsen af den regel, der går ud på, at man kan få skattelettelse, fordi man betaler de prioritetsafdrag, man i forvejen er forpligtet til at betale. Det var en karrikatur af alt, hvad der hedder sund fornuft, og en urimelighed, der nærmede sig rekord i dansk lovgivning. Som det blev gjort gældende fra anerkendt økonomisk side, var virkningen den modsatte af at være forbrugsbegrænsende: den opfordrede husejere til at købe biler, som de ellers ikke ville have erhvervet, idet de ved at lade købesummen tinglyse på deres ejendom årligt kunne få 210 kr. som bidrag til afdragene. Jeg havde da også den opfattelse, at ingen i udvalget i realiteten gik ind for forslaget. Det indgik imidlertid i det såkaldte omsforlig, og derfor måtte det gennemføres, hvilket så kan tjene til advarsel imod, at man ved senere forlig af samme slags lader den slags skrubbudser glide med.

Hvad angår indekstrakterne — som ikke er omtalt i lovforslagene her — vil jeg ikke benægte, at de kan have en vis betydning for øget opsparing; på den anden side er de blankoveksler på fremtiden af en sådan art, at man får mistanke om, at ledemotivet er Ludvig XV's: Efter os syndfloden! Naturligvis kan man ikke røre ved de allerede tegnede, men jeg er overbevist om, at man meget snart vil blive nødt til at standse nytægning.

Må jeg i denne forbindelse beklage, at der ikke foreligger forslag om at ændre ved de omgængelsesmuligheder, som loven frister til, som allerede er blevet praktiseret, og som utvivlsomt vil blive anvendt i øget omfang i den kommende tid. Systemet i denne omgængelse er, at man tegner indekstrakter umiddelbart foran skæringsdagen og op-siger dem umiddelbart efter. Man slipper derved for at betale mere end 25 pct. i skat af det indbetalte beløb. Under forudsætning af at skatteyderens ligevægtsskatteprocent er betydelig større, giver det en urimelig fordel, som man kunne undgå ved en be-

stemmelse om, at den, der én gang har tegnet indekstrakter og ophævet disse, ikke inden for en bestemt årrække derefter, f. eks. 5 år, igen skulle kunne tegne tilsvarende kontrakter.

Hvad angår bestemmelsen om, at man kan reducere sin skattepligtige indtægt med 1.500 kr., er der efter min mening tale om falsk varebetegnelse, når man kalder det en opsparingsfremmende foranstaltning. Det fremgår jo også tydeligt — således som det for øvrigt allerede er blevet nævnt — deraf, at finansministeriets repræsentant i udvalget vedrørende begunstiggelse af opsparing på grundlag af beregninger, som jeg i øvrigt anser for optimistiske, er kommet til det resultat, at det koster staten årligt 60 mill. kr. at fremkalde ny opsparing på 50 mill. kr.; som i Ebberød Bank er det mængden, der gør det. For det første har man ikke ringeste garanti for, at der foreligger en ny opsparing, hvilket vil sige, at en skatteyder kan opnå lempelsen, selv om hans formue har været nedadgående; han behøver nemlig blot at flytte 1.500 kr. fra én konto til en anden og lade disse 1.500 kr. binde for efter 5 års forløb at hæve dem og igen lade dem binde, hvorved skattelettelse stadig opnås, uden at der er sket ny opsparing.

Det værste er dog, at princippet er helt forkert. Hvis en skatteyder med en skattepligtig indtægt på 100.000 kr. lader 1.500 kr. binde, hvilket for ham ikke betyder bare noget i retning af afsavn, vil hans faktiske skattenedsættelse blive ca. 750 kr. Men hvis hvis en arbejdsmand med en skattepligtig indtægt på 12.000 kr. og en ligevægtsskat på ca. 15 pct. ved at spare på det mest nødtørftige og ved at pålægge sig helt urimelige afsavn kan opspare de samme 1.500 kr., bliver samfundets belønning til ham 100 kr. Det er den gamle historie om forskellen mellem Kong Salomon og Jørgen Hattemager, og det er, hvad det danske folketing forstår ved retfærdighed.

Systemet er jo, at jo lettere man har ved at foretage en opsparing, som man i parentes bemærket som regel ville have foretaget alligevel, jo større præmie får man, men jo vanskeligere man har ved at opspare, jo mindre skal man have i præmie. Ville man virkelig fremme opsparingen, burde man have erindret historien om den fattige enkes skærv, hende, der gav alt, hvad hun ejede og derfor

[Holger Eriksen.]

skulle belønnes på en helt anden måde end dem, der kun gav af deres overflod. Hvis man havde forstået det, så havde man sat præmien i omvendt forhold til opsparings- evnen. Som det er nu, er der kun tale om en skattelettelse hovedsagelig forbeholdt de velhavende.

Endvidere må man erindre, at i samme omfang som man flytter skattebyrden fra den direkte sektor over til den indirekte sektor, bliver det i høj grad dem, der ikke har haft nogen opsparingsmulighed, som må betale de præmiebeløb, der udredes til dem, der kan spare uden afsavn af nogen art. At tale om den nævnte foranstaltning som opsparingsfremmende er derfor simpelt hen falsk varebetegnelse.

Nu benægter jeg ingeniunde, at det i den givne situation ville være ønskeligt med en øget opsparing, vel også med en stærkt øget opsparing, men vil man en sådan, må man gå helt anderledes rationelt til værks. I øjeblikket diskuterer man jo nye skatter og afgifter, der skal bruges dels til at dække det offentliges omkostninger, dels til at oparbejde et kasseoverskud med det formål at nedsætte forbruget og at formindske trækket på vor valutareserve og at stille penge til rådighed for investeringen, således at obligationskurserne kan hæves. Hvad var vel mere rimeligt, end at man sagde: dette kasseoverskud må fremskaffes på den måde, at man lægger et tryk på borgerne for at få dem til at spare efter evne. Det vil sige, at man først burde undersøge, hvad man kunne blive enig om at kalde et eksistensminimum, og her måtte der naturligvis tages hensyn til forsørgerforpligtelser. For alle beløb, der oversteg dette tal, måtte man derefter i en stærk progressiv skala opstille den norm, som hver enkelt skulle opspare efter. Jeg tænker mig slet ikke en tvungen opsparing, man skulle blot fastslå, hvad hver enkelt efter sin evne skulle yde til opsparingens alter. Viste det sig så, at vedkommende ikke ved næste skatteopgørelse havde den forudsatte formuestigning, skulle han betale f. eks. halvdelen af det manglende beløb i ekstra skat. Med den ulyst, borgerne har til at betale skat, tør man forudsætte, at de aller fleste ville foretrække at undgå denne ekstraskat, navnlig da de jo bevarede fuld dispositionsret over

de opsparede beløb. De kunne anbringe dem i sparekasser, i obligationer eller i aktier ganske efter forgodtbefindende. Penge- mængden blev altså ikke formindsket, men det er jo heller ikke det, man tilsigter. Det er blot forbruget, der skal ned, og der ville ske det samme, som skete under krigen, hvor forbruget faldt, fordi der ikke var varer at købe, og der som følge deraf blev et overskud af penge. Det bevirkede, at 4½ pct. obligationerne dengang steg til over pari, og det skulle også nok i den foreliggende situation bevirke, at pengeprisen dalede, naturligvis afhængig af, hvor meget man forlangte opsparet.

Der er mange blomstændigheder, der må tages med i betragtning. Først og fremmest måtte bevægelserne på skatteydernes kapitalstatus holdes udenfor, således at en skatteyder ikke fik mindre opsparing, fordi hans aktier eller obligationer dalede i værdi, og omvendt heller ikke fik en større opsparing, fordi de voksede i værdi. Det måtte vel også fastslås, at loven skulle have en begrænset levetid, fordi det ingeniunde er givet, at vi om nogle år har det samme opsparingsbehov, som vi har nu. Vi har jo kendt kriser, som karakteriseredes ved, at produktionen med den eksisterende fordeling af købekraften ikke kunne afsættes. Det er det, man kalder overproduktion, og som altid fremkalder mere arbejdsløshed, hvorved krisen øges. Men dels må levetiden også begrænses, fordi man ikke kan sige til skatteyderne: det, I således opsparer, må I aldrig nogensinde anvende til jeres egen bekvemmelighed.

Jeg ved, at der kan rettes indvendinger mod et sådant forslag. En af dem ligger i, at de beløb, der hidtil har været skjult for skattevæsenet, gradvis ville dukke op, således at de hidtidige snydere i kraft deraf ville kunne fremvise en opsparing, uden at de havde nedsat deres forbrug. Men opvejer fordelene ved, at disse skjulte formuer kommer frem i dagens lys, ikke genen derved? Det mener jeg i hvert fald, og derfor lægger jeg ingen vægt på dette argument.

Tungere vejer henvisningen til, at det ville give skattevæsenet en stærkt øget arbejdsbyrde, idet det ikke som hidtil ville kunne nøjes med at konstatere, at den opgivne formue ikke var mindre end den

[Holger Eriksen.]

faktiske, men nu også måtte påse, at den ikke var større. Men vi er jo heller ikke tidligere veget tilbage for at give skattevæsenet nye byrder, selv da det drejede sig om noget så latterligt som præmiering af afdragene på prioritetsgæld.

Hvis der er en virkelig vilje til at øge opsparingen og til at undgå meget af det, man i øjeblikket tumler med, ja, så undersøger man mit forslag nærmere. Vil man ikke det, håber jeg på, at der i hvert fald må blive enighed om det, som jeg nævnte i indledningen, at sætte præmieringen i omvendt forhold til vanskelighederne for den enkelte ved at foretage en opsparing. Også det ville give resultater, omend i mindre målestok, og man ville blive fritaget for det, som blev en hjælpeforanstaltning for de betrængte store indtægter.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere, som har taget mere eller mindre velvilligt imod de 3 foreliggende lovforslag.

Jeg vil gerne til indledning sige som en almindelig bemærkning, at jeg er helt enig med dem, der i denne debat har understreget betydningen af, at vi får en væsentlig stigning i opsparingen. Det er også rigtigt, at i det omfang, man — og nu tænker jeg foreløbig på det førstkommende finansår — kunne få en væsentligt forøget privatopsparing, kunne man vel også slække noget på kravet til det kasseoverskud, som vi i den økonomiske situation må anse for nødvendigt, og som tidligere her er anført til efter regeringens opfattelse at burde være omkring 1.200 mill. kr.

Nu er spørgsmålet imidlertid, om det er muligt selv med de bedst mulige opsparingsordninger på et enkelt år at fremkalde så stor nyopsparing, at det kan få væsentlig virkning på størrelsen af det kasseoverskud, der er nødvendigt. Jeg tror på, at man igennem skattebegunstigelsesregler kan kalde på nogen nyopsparing, men på den anden side må vi jo erkende, at de regler, som vi hidtil har haft, og også de regler, som nu her er foreslået, ingen sikkerhed giver os for, at de beløb, der præmieres med skattelettelse, er nyopsparerede beløb. Det har vi ingen sikkerhed for, og der er jo bl. a. i betænkningen fra opspa-

ningsudvalget udtalt tvivl om, hvor stor nyopsparing der i det hele taget er tale om i forhold til det tab af skatteprovenu, der bliver tale om. På denne baggrund synes jeg nok, det er vigtigt, at man tager, om jeg så må sige, noget forsigtigt på dette problem. Hvis hele operationen til syvende og sidst ikke er ret meget mere end en skattelettelse til folk, der har mulighed for at disponere deres kapital om, synes jeg, at det synspunkt vejer til, at denne skattelettelse skal betales af andre og deriblandt ikke alene dem, der ikke vil, men også dem, der ikke kan spare op. Dette taler dels for en vis forsigtighed, når det drejer sig om skattebegunstigelsesordninger, og dels for, at man også prøver at finde andre veje. Det er en af de ting, jeg gerne ville sige til indledning.

Dernæst vil jeg gerne yderligere over for bebrejdelsen for, at det ikke er noget tilstrækkeligt vidtgående initiativ, der her er taget, sige, at regeringen har lagt vægt på at kunne bygge på de synspunkter og forslag, der er fremkommet i betænkningen fra opsparingsudvalget. Vi har også lagt vægt på det synspunkt, som optog os en hel del, da vi skatteordførere her i tinget blev enige om at nedsætte dette opsparingsudvalg, nemlig at man skulle stræbe efter en vis forenkling. Det er jo ellers sædvane eller har været sædvane ved de senere skattedebatter, at man dels har stillet stærke krav til mig om, at de lovbestemmelser, der blev tale om, blev så enkle som muligt, så at vi fik en så enkel administration som muligt, og dels har man klaget hver gang, der var tale om lidt komplicerede bestemmelser. Når jeg ser bort fra en enkelt ordfører, må jeg jo sige, at i dag lød der ikke megen tale og ikke mange krav om forenkling. Jeg tror tværtimod, at hvis de forskellige ønsker, som blev fremført, skulle opfyldes, ville der blive tale om en mindst lige så besværlig administration som den, vi har i øjeblikket, og måske en besværligere.

Når jeg har sagt det, kan jeg sige, at det er også en karakteristik, der gælder de tanker, som blev fremført af det ærede medlem hr. Holger Eriksen. Disse ting, som man her har ment at der skal tages hensyn til, er i hvert fald ikke i god overensstemmelse med synspunktet om, at vi skulle nå en vis forenkling på disse områder. Jeg synes, jeg er nødt til at lægge vægt på det

[Finansministeren.]

synspunkt, at der er grænser for, hvor mange ting, man kan pålægge skatteadministrationen at tage sig af, at kontrollere o. s. v.

Jeg skal i og for sig ikke gøre mange bemærkninger til den kritik af enkeltheder, der har været fremme i dag. Det er spørgsmål, synes jeg, som man må gå nærmere ind på i udvalget.

Der har været interesse for blandt de nye ting at inddrage opsparingsordninger for obligationer. Når regeringen ikke i disse forslag har taget dette med, hænger det for en del sammen med de råd, vi har fået af flertallet i udvalget om opsparingsbegunstigelser, men det er da klart, at spørgsmålet vil kunne inddrages i forhandlingerne, og der ligger også et vist forarbejde, som kan tages i betragtning. Det jeg, på forhånd vil advare imod, er, at man nu her ender i nye komplicerede bestemmelser à la dem, som foreslås ophævet ved forslaget om at ophæve skattelettelsesloven.

Der har jo ikke været så forskrækkelig stor interesse for den sag, som jeg synes var noget af det væsentlige — flere ordførere har slet ikke omtalt den — nemlig spørgsmålet om at etablere en særlig ungdommens opsparingsordning uden om skatteadministrationen. Når jeg nævner det igen, er det bl. a. over for de ærede ordførere, der mener, at der ved de foreliggende lovforslag er taget for lidt hensyn til lønmodtagerne. Det har jeg lidt svært ved at se, da etableringsfonden netop drejer sig om lønmodtagere. Nå, man mener altså, at der er taget for lidt hensyn. Jeg mener, at en sådan ungdommens opsparingsordning, som man muligt kunne etablere helt uden om skatteadministrationen, ville kunne få en væsentlig betydning, uden at det behøvede at betyde så meget skattemæssigt eller finansielt som de hidtidige ordninger. Jeg mener altså, og har sådan set også forstået på det, der er sagt her i dag, at det er en tanke, der kan arbejdes videre med.

De enkeltheder, som er drøftet her i dag, mener jeg altså at man må kunne vende tilbage til på den ene eller den anden måde under udvalgsarbejdet, men jeg vil gerne advare imod, at man nu prøver på at bygge tingene ud igen, så vi kommer ind i de meget vanskelige administrative ordninger, vi hidtil har haft. Eksempelvis hvis man skal

begynde at udbygge loven om etableringsfonden til at gælde noget mere, ja, så er det altså helt andre regler, man skal have fat på, et helt andet mønster, man skal bygge på. Jeg tror ikke, det bliver enklere deraf, og jeg tror, det kunne siges om flere af de andre ting, der er nævnt.

Må jeg til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen sige, at det er rigtigt, at dette renteforsikringsudvalg har arbejdet i ret lang tid. Grunden er jo simpelt hen den, at det er ganske komplicerede problemer, man arbejder med. Jeg håber, at det ikke tager så forfærdelig lang tid mere, før det er færdigt, således at vi kan få et resultat at behandle her i det høje ting.

I den forbindelse vil jeg sige til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at det spørgsmål, han nævnte om indekskontrakterne, er taget op i dette udvalg, og jeg forventer, at der, når det som sagt om forhåbentlig ikke særlig lang tid afslutter sit arbejde, også vil være taget regler med, som kan stoppe de omgåelsesmuligheder, som det ærede medlem her, havde jeg nær sagt, reklamerede for; jeg skal rette det til omtalte.

Herudover føler jeg ikke anledning til at gøre flere bemærkninger på dette tidspunkt, men er naturligvis villig til at diskutere de ting, som er fremført her. Jeg kan måske endelig til sidst på spørgsmålet om, hvorvidt visse af rammerne skal udvides, svare, at når regeringen ikke har foreslået at gå videre, er det naturligvis, fordi vi mener, at dette er de rimelige rammer, bl. a. under hensyn til de synspunkter, jeg har nævnt, men vi er da også indstillet på, at vi skal nå et resultat, og det er formentlig blandt de ting, som kan drøftes, navnlig hvis man altså vil være rimelig, moderat, i de ønsker, man har at fremsætte på disse områder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Peter Nielsen: Jeg foreslår, at de 3 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1965-66 af landbrugsejendomme.

(Lovforslaget (nr. 144) findes i tillæg A. sp. 2105, fremsættelsen i tidenden sp. 3448).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ove Hansen: Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre her. Det drejer sig jo om, at landbrugsejendomme fritages fra at svare grundstigningsskyld og grundskyld til staten for skatteåret 1965-66. En lignende fritagelse har de i indeværende år. Jeg kan på mit partis vegne tiltræde, at fritagelsen også kommer til at gælde for 1965-66.

Foged: Også vi kan tiltræde det fremsatte lovforslag, men kunne måske ønske at få nogle oplysninger om, hvor stort problemet er vedrørende den såkaldte grundstigningsskyld for de ejendomme, der ligger inden for købstadområderne. Men det går jeg ud fra at vi kan få at vide i et udvalg.

H. C. Toft: Det konservative folkeparti kan også være med til at fremme det foreliggende lovforslag, men ligesom det ærede medlem hr. Foged må jeg udtrykke min forundring over, at den højtærede finansminister igen i år undtager en snæver kreds, nemlig landbrug inden for købstadområder. Hvorfor skal de ikke være fritaget for at betale grundstigningsskyld? Skal de lige have lov til mærke den det sidste år, inden den falder væk? Er det det, der er tanken? Vi vil i hvert fald gerne i et udvalg drøfte dette spørgsmål, for jeg ser ikke rimeligheden i, at de ikke skal fritages i år. Og jeg vil som tidligere år, når vi har drøftet denne sag, også i udvalget rejse spørgsmålet om at ligestille skovbrugsejendomme med landbrugsjord.

Kirkegaard: Det lovforslag, som her er til første behandling, svarer i hovedtrækkene ganske til de gældende bestemmelser, og jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale, at det gennemføres.

Ligesom den højtærede finansminister håber jeg, at det vil være muligt inden den

1. april næste år at få gennemført den rationalisering og forenkling af vore faste skatter, som efter min opfattelse er meget påkrævet. Det er jo ingen hemmelighed, at vi radikale har den opfattelse, at vi i fremtiden kun skal have en enkelt afgift på grundværdierne, og at denne afgift skal tilfalde kommunerne.

Poul Dam: Også vor stilling vil svare til den stilling, vi har indtaget ved behandlingen af tidligere lovforslag af lignende type. Vi mener ikke, at forslaget er rigtigt. Vi ser ikke, at der er nogen grund til at fritage landbrugsejendommene for denne grundskyld. Det kunne måske være rimeligt at yde landbruget støtte i den nuværende situation — det kan man tale om i anden sammenhæng — men det er en urimelig udhuling af hele grundskyldsprincippet, at disse landbrugsejendomme skal fritages på dette punkt. Det kan kun medføre en kapitalisering, som medfører stigning i priserne på landbrugsejendomme og dermed vanskelighed for unge, der skal overtage disse ejendomme. Vi tror, at grundskyldprincippet er et rigtigt princip, og det bør ikke gennemhulles ved disse særordninger.

Vi vil altså gå imod lovforslaget.

Johan Asmussen: Jeg kan på de uafhængiges vegne give tilslutning til det fremsatte lovforslag. Jeg kan også tilslutte mig de bemærkninger, som er fremkommet fra de ærede medlemmer hr. Foged og hr. H. C. Toft med hensyn til begrænsningen i undtagelsesbestemmelserne og med hensyn til den begrænsning, som giver sig udtryk i, at skovejendomme ikke kan deltage på lige fod med de øvrige nævnte ejendomme.

Dermed kan jeg give tilsagn om vor tilslutning i øvrigt.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere, som har givet tilslutning til lovforslaget.

Spørgsmålet om, hvad grundstigningsskylden betyder for de såkaldte bylandmænd, kan vi nok få belyst ved oplysninger til udvalget.

Jeg har ikke noget imod, at vi en gang til taler om skovbruget. Jeg er imidlertid ikke for min del indstillet på, at vi kommer til et andet resultat, end vi kom til i fjor.